

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง คำบุพบท บอกความสัมพันธ์

ครูผู้สอน ครูวาสนา โพธิวงศ์

ครูชลภักดี คงกำเนิด

ฟุตบอลวางอยู่บนโต๊ะ

เขามาโรงเรียนแต่เช้า

ของขวัญกล่อ่ง
เป็นของเธอ

क्रमोपराङ्गल

แก้นักเรียน

คำถามกระตุ้นความคิด

บน

แต่

ของ

แก่

คำที่ขีดเส้นใต้มีความสัมพันธ์กับประโยคอย่างไร

คำบุพบท

บอกความสัมพันธ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกชนิดและหน้าที่ของคำบุพบทได้
๒. แต่งประโยคโดยใช้คำบุพบทได้
๓. บอกประโยชน์ของคำบุพบทในการสื่อสารได้

นักเรียนที่นั่งชิดผนัง

โปรดยืนขึ้น

คำบุพบทบอกตำแหน่ง

น้ำหวานจะไปเที่ยว

ชายทะเลกับคุณพ่อ

คำบุพบทบอกความเกี่ยวข้อง

ของขวัญฉันนี่ที่เธอถือ

เป็น**ของ**ฉัน

คำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ

ตาอินหาปลาในคลอง

จนคำ

คำบุพบทบอกเวลา

คำบุพบท คือ คำที่ใช้นำหน้า

คำนามหรือคำสรรพนาม ทำหน้าที่เชื่อม

คำให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

คำบุพบท

๑. บอกสถานที่

๖. บอกฐานะเครื่องใช้
หรือติดต่อกัน

๒. บอกเวลา

๕. บอกผู้รับ

๓. บอกความ
เป็นเจ้าของ

๔. บอกที่มาหรือ
สาเหตุ

๑. คำบุพบทบอกตำแหน่งหรือสถานที่
เช่น บน ใน ใกล้ ใกล้ ไ้
นอก ที่ ตรง เหนือ ข้าง ริม ณ

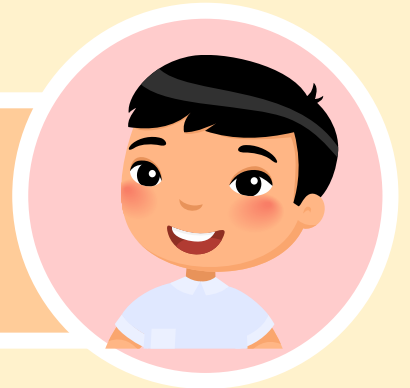

ตัวอย่าง

กระรอกทำรังอยู่ในโพรงไม้

ฝูงหิงห้อยเกาะบนต้นลำพู

๒. คำบุพบทบอกเวลา

เช่น จน เมื่อ กระทั่ง

ตั้งแต่ ตอน

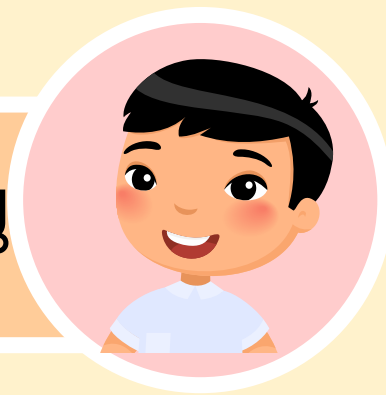

ตัวอย่าง

ฉันมาโรงเรียนตั้งแต่เช้าทุกวัน

นางวันทองคอยลูกอยู่กระทั่งเย็น

๓. คำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ เช่น ของ แห่ง ใน

ตัวอย่าง

ชุมชนข้างชุมชนแผน
เป็นวรรณคดีพื้นบ้านของไทย

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
ช่วยทำให้การจราจรดีขึ้น

๔. คำบุพบทบอกที่มาหรือสาเหตุ

เช่น แต่ จาก กว่า เหตุ ตั้งแต่

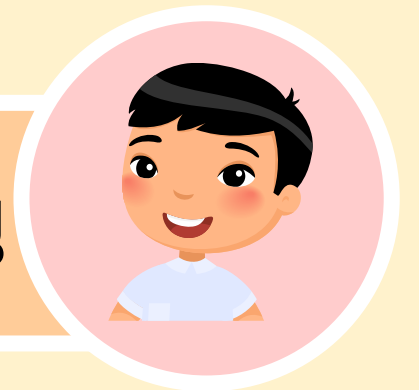

ตัวอย่าง

คุณแม่ซื้อผักมาจากตลาด

ชาวนาเดินมาตั้งแต่ที่นาถึงบ้าน

๕. คำบุพบทบอกฐานะเป็นผู้รับ

เช่น เพื่อ ต่อ แก่ แต่ เฉพาะ สำหรับ

ตัวอย่าง

ฉันทำทุกอย่างเพื่อแม่

เขาถวายปัจจัยแต่พระสงฆ์

๒. คำบุพบทบอกฐานะเครื่องมือใช้ หรือติดต่อกัน

เช่น โดย ด้วย อัน ตาม กับ

ตัวอย่าง

ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ

เขาปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด

หน้าที่ของคำบุพบท

๑. นำหน้าคำนาม

เช่น นักเรียนอยู่ในโรงเรียน

ใน เป็นคำบุพบท นำหน้าคำนาม โรงเรียน

๒. นำหน้าคำสรรพนาม

เช่น ฉันจะไปกับเธอ

กับ เป็นคำบุพบท นำหน้าสรรพนาม เธอ

๓. นำหน้าคำกริยา

เช่น เขาหยุดพักทำงานเพื่อนอน

เพื่อ เป็นคำบุพบท นำหน้ากริยา นอน

๔. นำหน้าคำวิเศษณ์

เช่น เธอต้องพูดไปตามจริง

ตาม เป็นคำบุพบท นำหน้าวิเศษณ์ จริง

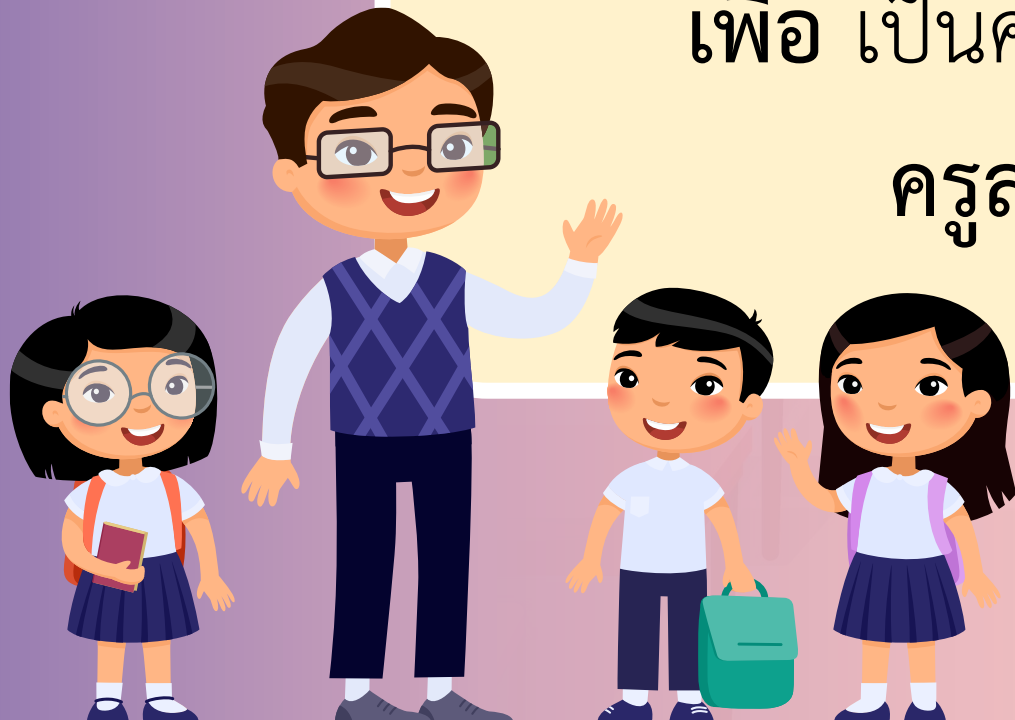

๕. นำหน้าคำวิเศษณ์

เช่น ครูลบกระดานเพื่อลอกโจทย์ข้อใหม่

เพื่อ เป็นคำบุพบท นำหน้าประโยค

ครูลอกโจทย์ข้อใหม่

กิจกรรมพัฒนาทักษะเรื่อง คำบุพบท

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑๐ เรื่อง คำบุพบท บอกความสัมพันธ์
โดยทำตอนที่ ๑ บอกชนิดและหน้าที่ของคำ และตอนที่ ๒
แต่งประโยคโดยใช้คำบุพบทให้สัมพันธ์กับภาพ

เวลา ๒๐ นาที

กิจกรรมครู

๑. ดูแลการทำงานของนักเรียน
๒. ประเมินใบงานที่ ๑๐
เรื่อง คำบุพบท บอกความสัมพันธ์

กิจกรรมนักเรียน

๑. นักเรียนทำใบงานที่ ๑๐
เรื่อง คำบุพบท บอกความสัมพันธ์

เวลา ๒๐ นาที

ใบงานที่ ๑๐

เรื่อง คำบุพบทบอกความสัมพันธ์

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง คำบุพบท บอกความสัมพันธ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำบุพบท บอกความสัมพันธ์

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนอ่านประโยคที่กำหนดให้ เขียนคำบุพบท แล้วบอกชนิดและหน้าที่ของคำบุพบท

ประโยค	คำบุพบท	ชนิดของคำบุพบท	หน้าที่ของคำบุพบท
ตัวอย่าง คุณแม่ชักผ้าด้วยมือ	ด้วย	บุพบทบอกฐานะ เครื่องมือใช้ หรือติดต่อกัน	นำหน้าคำนาม
๑. นักเรียนมาโรงเรียน แต่เช้า ๆ หน่อยนะคะ			
๒. เขาเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาเพลงพื้นบ้าน			
๓. โต๊ะในห้องนี้จัดไว้ สำหรับอภิปราย			
๔. พวกเราเดินมาเรื่อย ๆ ตามทางรถไฟ			
๕. ผักในตู้เย็นน่าจะเสียหายไป หลายถุง			
๖. พ่อแม่ทำงานหนักเพื่อเธอ คนเดียวรู้อ่างไหม			
๗. โรงเรียนปิดเมื่อไหร่ฉันจะ ไปเที่ยวเชียงใหม่กับพ่อแม่			
๘. นักเรียนที่นั่งริมหน้าต่าง โปรดยื่นขึ้น			
๙. ดอกไม้ชื่อนี้มอบให้แก่เธอ ผู้ที่ฉันรักที่สุด			
๑๐. ทุกคนต้องรีบกลับบ้าน โดยเร็ว			

ใบงานที่ ๑๐

เรื่อง คำบุพบทบอกความสัมพันธ์

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำบุพบทให้สัมพันธ์กับรูปภาพที่กำหนดให้

๑.

๒.

๑.

๒.

๑.

๒.

ใบงานที่ ๙

เรื่อง คำบุพบทบอกความสัมพันธ์

ประโยค	คำบุพบท	ชนิดของคำบุพบท	หน้าที่ของคำบุพบท
ตัวอย่าง คุณแม่ซักผ้าด้วยมือ	ด้วย	บุพบทบอกฐานะ เครื่องมือใช้ หรือติดต่อกัน	นำหน้าคำนาม
๑. นักเรียนมาโรงเรียน แต่เช้า ๆ หน่อยนะคะ			
๒. เขาเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาเพลงพื้นบ้าน			
๓. โต๊ะในห้องนี้จัดไว้ สำหรับอภิปราย			
๔. พวกเราเดินมาเรื่อย ๆ ตามทางรถไฟ			
๕. ผักในตู้เย็นเน่าเสียหายไป หลายถุง			
๖. พ่อแม่ทำงานหนักเพื่อเธอ คนเดียวรู้อ่างไหม			
๗. โรงเรียนปิดเมื่อไหร่ฉันจะ ไปเที่ยวเชียงใหม่กับพ่อแม่			
๘. นักเรียนที่นั่งริมหน้าต่าง โปรดยื่นขึ้น			
๙. ดอกไม้ชื่อนี้มอบให้แค่เธอ ผู้ที่ฉันรักที่สุด			
๑๐. ทุกคนต้องรีบกลับบ้าน โดยเร็ว			

ใบงานที่ ๙

เรื่อง คำบุพบทบอกความสัมพันธ์

๑.

๒.

๑.

๒.

๑.

๒.

ตรวจสอบความถูกต้อง

ประโยค	คำบุพบท	ชนิดของคำบุพบท	หน้าที่ของคำบุพบท
ตัวอย่าง คุณแม่ซักผ้าด้วยมือ	ด้วย	บุพบทบอกฐานะ เครื่องใช้ หรือติดต่อกัน	นำหน้าคำนาม
๑. นักเรียนมาโรงเรียน แต่เช้า ๆ หน่อยนะคะ	แต่	บุพบทบอกเวลา	นำหน้าคำวิเศษณ์
๒. เขาเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาเพลงพื้นบ้าน	แห่ง	บุพบทบอกความเป็น เจ้าของ	นำหน้าคำนาม
๓. โต๊ะในห้องนี้จัดไว้ สำหรับอภิปราย	สำหรับ	บุพบทบอกฐานะ เป็นผู้รับ	นำหน้าคำกริยา
๔. พวกเราเดินมาเรื่อย ๆ ตามทางรถไฟ	ตาม	บุพบทบอกที่มา หรือสาเหตุ	นำหน้าคำนาม
๕. ผักในตู้เย็นเน่าเสียหายไป หลายถุง	ใน	บุพบทบอกสถานที่	นำหน้าคำนาม

ตรวจสอบความถูกต้อง

๖. พ่อแม่ทำงานหนักเพื่อเธอคนเดียวรู้อย่างไหม	เพื่อ	บุพบทบอกฐานะเป็นผู้รับ	นำหน้าคำสรรพนาม
๗. โรงเรียนปิดเมื่อไหร่ฉันจะไปเที่ยวเชียงใหม่กับพ่อแม่	กับ	บอกฐานะเครื่องใช้หรือติดต่อกัน	นำหน้าคำนาม
๘. นักเรียนที่นั่งริมหน้าต่างโปรดขึ้น	ริม	บุพบทบอกสถานที่	นำหน้าคำนาม
๙. ดอกไม้ชื่อนี้มอบให้แต่เธอผู้ที่ฉันรักที่สุด	แต่	บุพบทบอกฐานะเป็นผู้รับ	นำหน้าคำสรรพนาม
๑๐. ทุกคนต้องรีบกลับบ้านโดยเร็ว	โดย	บุพบทบอกฐานะเครื่องใช้หรือติดต่อกัน	นำหน้าคำวิเศษณ์

ตรวจสอบความถูกต้อง

ตัวอย่าง

๑. นักเรียนทิ้งกระป๋องลงในถังขยะ

๒. ถังขยะวางอยู่บนพื้นถนน

ตรวจสอบความถูกต้อง

ตัวอย่าง

๑. พ่อแม่และลูกอยู่ในห้องรับประทานอาหาร

๒. เมื่อถึงตอนค่ำทุกคนจะมารับประทานอาหารพร้อมกัน

ตรวจสอบความถูกต้อง

ตัวอย่าง

๑. นำใจค้นคว้าหาความรู้จากเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต

๒. คอมพิวเตอร์ทำงานตามคำสั่งของระบบ

นักเรียนได้ความรู้อะไรบ้าง
จากบทเรียนเรื่องคำบุพบท

นักเรียนจะนำคำบุพบทไปใช้ให้เป็น
ประโยชน์ในการสื่อสารใน
ชีวิตประจำวันอย่างไร

สรุปบทเรียน

คำบุพบทเป็นคำที่แสดงความสัมพันธ์
ระหว่างคำในประโยค โดยจะอยู่หน้า
คำนาม หรือคำสรรพนาม ซึ่งมีหลายชนิด
ต้องเลือกใช้ให้ถูกต้อง เหมาะสมจึงจะทำให้
การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

บทเรียนครั้งต่อไป เรื่อง
การอ่านจับใจความสำคัญ
จากเรื่อง กระเช้าสีดา (๑)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
จากเรื่องที่อ่าน
๒. ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญและ
ตอบคำถามเรื่อง กระเช้าสีดา

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

